תאריך הורדה: 17 אפריל 2025. מקור: עמוד 1, דבר, 22 ינואר 1968 *** מתוך אתר "עיתונות יהודית היסטורית", הספרייה הלאומית ואוניברסיטת ת"א

הוקמה מפלגת העבודה הישראלית

נחתמה אמנת האיחוד ביז מפא"י, אחה"ע ורפ"י

אשכול: האחריות הרובצת עלינו מחייבת לרכז כל הכוחות לנשיאה משותפת בעול; אין להרשות הבזבוז שבפירוד

מאת סופר „דבר"

בקריאת ראש הממשלה לוי אשכול לחברי המפלגה המאוחדת החדשה, להתעלם מחילוקי הדעות בעבר ולקיים את האיחוד מתוך חברות אמת, בהודעות של יו"ר הוועידה גולדה מאיר על חתימת אמנת היסוד ועל הרכב המוסדות המרכזיים, ובקריאת „דבר הוועידה" — נסתיים אתמול הטקס החגיגי בבנייני האומה בירושלים, בו קמה מפלגת העבודה הישראלית.

לדברי גולדה מאיר: „אני מסכמת, כי קמה מפלגת העבודה הישראלית" נתלוו תשואות סוערות על־ידי צירי הוועידה, והיא הוסיפה: „לא נשכח מאין באנו ולאן עלינו ללכת".

הוועידה נפתחה בנוכחות נשיא המדינה, ראש־הממשלה, שרים, ראשי המפלגות המתאחדות, אורחים ממפלגות סוציאליסטיות ב־14 ארצות וקהל צירים ואורחים שמילאו את האולם מפה לסה.

מחיאות כפיים סוערות וממושבות ליוו את שלושת המזכירים של המפלגות הקודמות גולדה מאיר, ישראל גלילי ושמעון פרס, כאשר עלו יחד על הבמה ותפסו את מקומותיהם ליד שולחן הנשיאות.

קבלת־פנים חמה ערכה הוועידה לראש־הממשלה לוי אשכול. הרדעת מרדכי איש־שלום, מ"מ ראש עיריית ירושלים, כי על דעת כל הסיעות בעירייה הוחלט להעניק לאשכול אזרחות כבוד ראשונה של ירושלים השלמה — לוותה בתשואות ממושכות.

ליד שולחן הנשיאות ישבו גם ראש־הממשלה, יו"ר האינטרנציונל הסוציאליסטי ויו"ר האינטרנציונל של הנוער הסוציאליסטי ומ. איש־שלום.

גולדה מאיר קראה את רשימת 14 הארצות שמהן באו משלחות מהמפלגות הסוציאליסטיות והן: אנגליה, אוסטריה, גורווגיה, שוודיה, דניה, צרפת, הולנד, בלגיה, פינלנד, מערב גרמניה, מדגסקר, סינגפור, שווייצריה ומאוריציוס. מחיאות כפיים ממושכות ביותר העניק הקהל למשלחת הצרפתית.

נשבר הקרח

עוד במפגש שקדם לוועידה, בטקס החתימה על אמנת־היסוד נשבר הקרח והשתררה אווירה ידידותית בין חלקים שונים מאלה שגמנו עד אמש על מפלגות שונות, בתאכם חוגים שהיו יריבים. המשך למפגש חברי זה היה בבנייני האומה, רוב הצירים הקדימו לבוא ועד שעת הפתיחה התקיימו שיחות רעים בין חברים שדרכם נפרדה לפני שנים רבות או בשנתיים האחרונות. בתגובות הערות של קהל הצירים לדברי הנואמים בוועידה לא בלט שום חלק מהצירים, כאילו טושטש כבר המוצא המפלגתי. לעומת זאת היו הדגשות מיוחדות בדברי הנואמים שביטאו את הגוונים החברתיים והרעיוניים של הציבור המפלגתי המשתייך עתה למפלגת העבודה.

להשראה הטובה סייעו גם הפרקים האמנותיים בהשתתפות מקהלת צדיקוב, תזמורת ירושלמית ותזמורת כלי נשיפה מקריית־אונו. כמעט כל הנואמים בטקס החתימה על האמנה וכן בוועידה העלו את הקריאה למפ"ם להצטרף למפלגת העבודה. הצירים התמידו ללוות פניה זו למפ"ם בתשואות ממושכות.

הוועידה נפתחה בדברי יו"ר הכנסת ק. לוז, שקרא להתייחד עם זכרם של הנספים בשואה ועם זכר אנשי העבודה יאבות התנועה, חולמים ולוחמים, ש„ערו את דמם הטהור והושיעו את ישראל ונפלו במערכות הכבדות".

התאחדנו לא נגד אלא בעד — אמרה גולדה מאיר בדברי הפתיחה של הוועידה. „התאחדנו כדי לכבוש את העם והנוער ולבנות חברה צודקת. התאחדנו כדי לא לבזבז כל כוח ולהתלכד לקראת המערכות שלפנינו. גם בעבר הצלחנו כשהיינו מאוחדים וכשהקדשנו את מאמצינו לגופם של העניינים. המפלגה החדשה — „לא תהיה מפלגה בעלת דעה אחת, יהיה בה חופש הוויכוח, כדרכנו מאז ומתמיד", אמרה גולדה מאיר.

דברי גלילי ופרס

השר גלילי אמר, כי יש לסגל יחס של כבוד לדעות, לגוונים ולזרמי מחשבה רעיוניים. „מפלגתנו לא תתפתח, אם תבקש לייסד את אחדותה על מונוליטיות מלאכותית, שמקיימים אותה על־ידי תקנונים ואיסורים, אלא על יסוד של ויכוח חפשי ומשמעת בפעולה" בסגנונו אל מפ"ם אמר גלילי, שמקומה הטבעי הוא במפלגת העבודה הישראלית. אם היא תמשיך לשאוף להיות אלטרנטיבה למפלגת העבודה, היא תמצא את עצמה מסייעת למחנות אנטי־סוציאליסטיים. הוא הזכיר למפ"ם את אכזבותיה מאמונתה שהעולם הקומוניסטי יביר בצדקת הציונות הסוציאליסטית, והוסיף: „הפנייה למפ"ם שתצטרף אלינו לא תחדל".

בדברו על המאבק המדיני אמר השר גלילי: „אין להחליש את חזיקה לארץ ישראל השלמה", „הבה נעשה בצוותא להעלאת כוחה של מפלגת העבודה הישראלית".

לא רחוק היום שבן־גוריון יהיה בתוכנו, אמר ש. פרס שהסביר, כי את האתגרים שאנו רואים אותם כמרכזיים בהווה ולקראת הימים הבאים ספגנו מתורתו של בן־גוריון. בדברו על „הפרידה מדרכינו הקודמת" אמר פרס, כי זהו צער של פרידה ולא של חרטה על דרך. הוא ציין, כי את הדחף להקמת המפלגה המאוחדת קיבלה התנועה בעקבות מלחמת ששת הימים. המפלגה החדשה — אמר פרס — תהיה תנועה ממלכתית רחבה, תנועה שתראה לפגיה את העניין ושתשרת את צרכי העם והמדינה בתקופה החדשה. תהיה זאת תנועת התחדשות, הראשונה לתקן מה שעוות ושובש במשך הזמן. את החיים הפנימיים של המפלגה — אמר פרס — יש לבסס על מגע מתמיד עם אנשי השורה, על מנדט מתחדש, על בחירות הנערכות בהצבעה חשאית ובמועדים קבועים. השאיפה היא להקים חברה מודרנית, „לקלוט יהודים גם מארצות־הברית וגם מברית־המועצות — שתי החברות המודרניות ביותר בעולמנו."

תשואות ממושכות העניקו הצירים מכל חלקי האולם כאשר פרס אמר: נשכיל במשנה תבונה להיות מאוחדים. התנועה ישנה, הדרך לפניה.

דברי ראש־הממשלה

ראש הממשלה לוי אשכול סקר בנאומו המסכם את דרך האיחודים בתנועת העבודה הארץ־ישראלית והדגיש כי מעל לכל חילוקי הדעות, הרי במשימות היסוד של הלאום מצאה התנועה את עצמה

(המשך בעמוד 2, טור 8)

מאת סופר „דבר" בירושלים

„כל שיש בו מן הגאולה מאחד, ומה שמפריד הם שיירי הגלות" — דברים־אלה של ברל כצנלסון, שהוקראו אתמול אחה"צ בבית־אלישבע בירושלים על־ידי שחקן „הבימה" אהרן מסקין, היו בבחינת „מוטו" ל„מעמד היסוד של מפלגת העבודה הישראלית", שנכרתה בו אמנת היסוד של המפלגה המאוחדת.

טקס כריתת האמנה נערך באווירה כעין־משפחתית, שהזכירה למשקיפים מן הצד „חתונה יהודית", ללא רשמיות וגינוני טקס. גם גינוני הטקס שיועדו על־ידי המארגנים ניטשטשו במהלך הישיבה, שבה הסבו עשרות חברי המזכירויות של שלוש המפלגות — מפא"י, אחה"ע ורפ"י — ליד שולחנות ערוכים.

טקס החתימה על האמנה היה כהקדמה לאירוע המרכזי של שעות הערב — ועידת היסוד של המפלגה המאוחדת. הוועידה, שנערכה ברוב עם ב„בניני האומה" בירושלים, הצטיינה דווקא בטקסיות ודייקנות, והזכירה מעמד ממלכתי ביום העצמאות. בישיבת המזכירות שנערכה לפני כן בבית־אלישבע שררה אווירה אחרת; ותיקי תנועת העבודה — ביניהם רחל ינאית בן־צבי, נחמיה רבין, יצחק טבנקין, אברהם הרצפלד — שהיו כסבים וסבתות, המחותנים שבשמחה, הישרו על הישיבה אווירה של מסיבת ראשונים. האולם הדחוס, שהכיל גם עשרות אורחים וצלמי עתונות שהבזיקו במצלמותיהם בלי הרף, היה מקושט בכרזה המודיעה על „מעמד היסוד של מפלגת העבודה הישראלית". ליד הכרזה הוצב סמל הוועידה — אלומה אדומה ובה שלוש שבלים מוזהבות. הסמל הוצמד לפני כן גם לדשי בגדיהם של כל המשתתפים בטקס, ובערב הצמידו אותם חניכי תנועת הנוער העובד והלומד בירושלים לבגדי אלפי המשתתפים בוועידה.

מי שהיתה עד אותו טקס מזכירת מפא"י, גולדה מאיר, ניצחה על הישיבה המשותפת של שלוש המזכירויות ובערב ישבה בראש הוועידה. בנימה אישית וללא גינונים, פתחה גולדה מאיר את הישיבה: כשנכנסתי לאולם — אמרה — אמר חבר אחד: הנה גולדה מתרגשת. נדמה לי, שכולנו מתרגשים, ואני אפילו אינני מתביישת בכך." נאומה של גולדה היה נאום יהודי, נאום ציוני ונאום פוליטי מפוכח. „אנו בנים לדור שיצא לדרך, כשהוא מצוייד בדבר אחד: באמונה בלתי מוגבלת בבלתי־אפשרי," אמרה גולדה. היא הזכירה את ראשוני תנועת העבודה ואת אלה שנפלו בחזית העבודה וההגנה. היא הזכירה גם את השפל שפקד את תנועת העבודה בתקופות הפיילוג והביעה „תפילה כנה, היוצאת מן הלב, כי נהיה כולנו ראויים לשעה הזו שזכינו בה, וחס־וחלילה שלא נהיה ראויים לכך." בהקדימה את דבר הוועידה קראה גולדה מאיר להשלים את מעגל האיחוד על־ידי הצטרפותן של מפ"ם ושל סיעת העובד הדתי. היא קראה לכל נער ונערה, סטודנטים, פועלים ואנשי רוח „לראות במפלגה המאוחדת את ביתם הרעיוני."

בתום דבריו קרא אהרן מסקין מכתבי ברל כצנלסון. אחריו הביא המזכיר הכללי של ההסתדרות אהרן בקר את ברכת ההסתדרות. הוא ציין, כי ההסתדרות שמרה כל השנים על המסגרת המשותפת של תנועת העבודה. במפלגה החדשה — אמר בקר — מתרכזים מיטב הכוחות והנפיון, ובכך טמון הסיכוי להגיע בשלום לשלום (ראה דבריו בנפרד).

גולדה מאיר העניקה את רשות הדיבור, „בחיבה ובהוקרה", לי. טבנקין, מנהיגה הוותיק של „אחדות־העבודה" ומראשוני תנועת העבודה בארץ, שהכריז בהתרגשות, כי אין לו שום ספק בכך שיום יבוא ובמפלגה הזאת — של מפא"י אחה"ע ורפ"י — ימצאו את מקומם גם מפ"ם וגם דוד

(המשך בעמוד 2, טור 1)